

VALT MIJN BEDRIJF ONDER DE NIS2 ?

Rob Hulsebos / rh@enodenetworks.com

De Europese Unie scherpt de eisen op het gebied van cybersecurity van organisaties aan. De onlangs gepubliceerde “NIS2” richtlijn gaat een impact hebben voor veel sectoren in de Nederlandse economie, en zeker ook de maakindustrie. Er is nauwkeurig opgesomd welke bedrijven er onder gaan vallen.

Als uw bedrijf daaronder valt, dan is de consequentie is dat er fors werk moet worden gestoken op het cyberveilig houden van het bedrijf, de processen en activiteiten daaromheen, de toeleveranciers, het reageren op incidenten, en rapportages aan de autoriteiten. Een stok achter de deur zijn forse boetes en aansprakelijkheid van de directie. De eerste vraag is dus: “Valt *mijn* bedrijf onder de NIS2 of niet ?”

Wat is de NIS2 ?

Begin dit jaar is vanuit Brussel de “NIS2 Richtlijn” (Network & Information Systems) uitgekomen. Als opvolger van de oudere “NIS” (in het Nederlands: Wbni – Wet Beveiliging Netwerken en Infrastructuur) gaat het de eisen op het gebied van cybersecurity van bedrijven aanscherpen.

Figuur: Titelblad NIS (bron: EU)

Nederland heeft nu 21 maanden om de NIS2 in nationale wetgeving om te zetten. Dan moet dat nog door het parlement aangenomen worden, naar verwachting zal de nieuwe wet (WBNI2?) officieel oktober 2024 van kracht worden (maar waarschijnlijk pas eind 2024). Dat lijkt nog ver weg, maar is toch heel krap, gegeven het werk dat nog verzet moet worden (door de overheid, en alle straks onder de NIS2 vallende bedrijven).

Over alle consequenties van de NIS2 ga ik het nu niet hebben, daarover is op internet al genoeg te vinden. Bovendien zijn de specifieke Nederlandse details nog niet bekend, er komt (2024 Q1) ook nog een internetconsultatie.

Valt mijn bedrijf eronder of niet?

Interessant is wel te weten “Gaaf de NIS2 ook voor *mij* gelden?”. Wat ik hierover kon vinden op internet als allemaal vrij algemeen. Bijna iedereen soms gewoon het rijtje bedrijfssectoren op dat de NIS2 noemt, maar dat is niet erg specifiek genoeg. Het “Digital Trust Center” van de Rijksoverheid publiceerde¹ het volgende overzicht:

Sectoren bijlage 1	Sectoren bijlage 2
<ul style="list-style-type: none">▪ Energie▪ Transport▪ Bankwezen▪ Infrastructuur▪ Gezondheidszorg▪ Drinkwater▪ Digitale infrastructuur▪ Afvalwater▪ Overheidsdiensten▪ Ruimtevaart	<ul style="list-style-type: none">▪ Digitale aanbieders▪ Post- en koeriersdiensten▪ Afvalstoffenbeheer▪ Levensmiddelen▪ Chemische stoffen▪ Onderzoek▪ Vervaardiging / manufacturing

Figuur: In de NIS2 genoemde sectoren (bron: digitaltrustcenter.nl)

In de Engelse variant van de NIS2 spreekt men over “Manufacturing”, in de Nederlandse vertaling over “Vervaardiging”². Maar wat wordt *precies* bedoelt met “Vervaardiging” ? Wat verder rondzoeken op internet leverde weinig details op; in een publicatie van een grote IT-dienstverlener werd enkel “Fabrikanten van medische hulpmiddelen” genoemd. Verder kon ik er op internet ook niet veel details over vinden, iedereen copy/paste hetzelfde rijtje.

Regelhelp

Medio oktober lanceerde de Rijksoverheid een “regelhelp”³ voor de NIS2. Door het invullen van een aantal vragen krijgt u een indicatieve uitslag (mèt voorbehoud) of uw bedrijf wel of niet onder de NIS2 valt. Nuttig, maar de regelhelp is niet gedetailleerd genoeg, en voor verdere details verwijst het gewoon naar de NIS2-wettekst.

¹ <https://www.digitaltrustcenter.nl/wat-gaat-de-nis2-richtlijn-betekenen-voor-jouw-organisatie>

² M.i. niet zo’n duidelijke vertaling, had dit niet beter “Maakindustrie” kunnen zijn

³ <https://regelhulpenvoorbedrijven.nl/NIS-2-NL/>

NIS 2 Zelfevaluatie NL

78 %

> [Is de NIS 2-richtlijn van toepassing op uw organisatie?](#)

> Disclaimer

> Bepalen sectoren

> Bepalen van subsectoren

> Bepalen relevantie lidstaat Nederland

> Bepalen grootte organisatie

> Aanvullende criteria

Is de NIS 2-richtlijn van toepassing op uw organisatie?

START

Publicatiedatum: 17-10-2023

Met deze zelf-evaluatie weet u of de [NIS 2-richtlijn](#) op uw organisatie van toepassing is.

In Europa is sinds 14 december 2022 een nieuwe cyberrichtlijn van kracht. De [NIS 2-richtlijn](#) (Network and Information Systems Security Directive) is bedoeld om de Europese Unie veiliger te maken door het verhogen van de digitale bescherming en verlagen van de de consequenties door cyber incidenten.

De NIS 2-richtlijn wordt op dit moment omgezet in Nederlandse wetgeving. Na vaststelling van Nederlandse wetgeving wordt deze zelfevaluatie daarop aangepast.

Met deze zelfevaluatie bepaalt u voor uw organisatie:

- Is de NIS 2-richtlijn van toepassing op uw organisatie?
- Is uw organisatie Essentieel of Belangrijk?
- Valt uw organisatie onder Nederlands toezicht?

Figuur: Startscherm van de NIS2 regelhulp

Terug naar de bron

Dan blijft maar één oplossing over: terug naar de bron.

De tekst van de NIS2 is (uiteraard) op internet⁴ te vinden, zelfs nog vertaald in het Nederlands. Het document is 73 pagina's groot, en ik vond het (als niet-jurist) nog wel redelijk te lezen.

Lastig is wel dat héél vaak verwezen wordt naar andere Europese documenten, die dan ook weer doorverwijzen naar weer andere documenten, etc. Maar in een middag had ik toch wel de uiteindelijke precieze definitie van "Manufacturing" gevonden, en een gedetailleerde opsomming van welke types bedrijven onder deze NIS2 sector vallen (en de uitzonderingen daar op).

Hieronder zal ik bespreken hoe ik in een drietal stappen bij de exacte lijst van bedrijven ben uitgekomen die de NIS2 noemt voor de "Vervaardiging/Manufacturing" sector (maar de werkwijze is identiek voor alle andere door de NIS2 genoemde sectoren).

Grootte van het bedrijf

De NIS2 richt zich op bedrijven die "essentieel" of "belangrijk" zijn voor de Nederlandse samenleving. Dat gaat een stuk verder dan alleen water, stroom, gas en internet. Artikel 3 van de NIS2 specificeert precies wie dit zijn.

⁴ Nederlandse vertaling: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022L2555>

De NIS2 geeft de definitie van hoe groot een bedrijf moet zijn om als “essentieel” of als “belangrijk” beschouwd te worden: omzet, aantal werknemers, balanstotaal. MKB’ers zullen er dan vaak niet onder vallen, het wordt voor de NIS2 interessant bij 50 (of meer) werknemers, en/of een jaaronzet c.q. balanstotaal van meer dan € 10 miljoen.

Er zijn nog uitzonderingen mogelijk zijn voor het geval dat een bepaalde activiteit in uw bedrijf van ondergeschikt belang is. Anderzijds kan een bedrijf ook door de minister nog worden aangewezen als “essentieel” of “belangrijk”. Het blijft dus van belang om de ontwikkelingen rondom de NIS2 te blijven volgen, eventueel met juridische hulp.

Bedrijven die niet “essentieel”, niet “belangrijk”, niet door de minister aangewezen, of geen toeleverancier zijn de eerste drie categorieën, zijn voor de Nederlandse samenleving niet belangrijk genoeg, en vallen dan niet onder de NIS2. Dat kan een opluchting zijn, maar moet geen reden zijn om niets aan cybersecurity te doen (maar dat is een ander verhaal).

Is mijn bedrijf “essentieel” of “belangrijk” ?

Niet alleen de omvang / omzet / balans van een bedrijf is belangrijk, maar ook wat het bedrijf precies *doet* c.q. *maakt*. De NIS2 geeft in appendix I aan welke de “essentiële sectoren” zijn, en in appendix II welke de “belangrijke sectoren” zijn. In beide gevallen is het een korte lijst, zonder het concreet noemen van types bedrijven per sector. Dat hoeft ook niet, want die zijn ergens elders al gedefinieerd (andere Europese regelgeving), en daar verwijst de NIS2 dan ook steeds naar.

Een voorbeeld uit appendix II, over de sector “Manufacturing”:

5. Vervaardiging	a) Vervaardiging van medische hulpmiddelen en medische hulpmiddelen voor in-vitrodiagnostiek	Entiteiten die medische hulpmiddelen zoals gedefinieerd in artikel 2, punt 1, van Verordening (EU) 2017/745 van het Europees Parlement en de Raad (*) vervaardigen en entiteiten die medische hulpmiddelen voor in-vitrodiagnostiek zoals gedefinieerd in artikel 2, punt 2, van Verordening (EU) 2017/746 van het Europees Parlement en de Raad (*) vervaardigen, met uitzondering van entiteiten die medische hulpmiddelen vervaardigen als bedoeld in bijlage I, punt 5, vijfde streepje, van deze richtlijn
	b) Vervaardiging van informaticaproducten en van elektronische en optische producten	Ondernemingen die economische activiteiten uitvoeren als bedoeld in sectie C, afdeling 26, van NACE Rev. 2
	c) Vervaardiging van elektrische apparatuur	Ondernemingen die economische activiteiten uitvoeren als bedoeld in sectie C, afdeling 27, van NACE Rev. 2
	d) Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen, n.e.g.	Ondernemingen die economische activiteiten uitvoeren als bedoeld in sectie C, afdeling 28, van NACE Rev. 2
	e) Vervaardiging van motorvoertuigen, aanhangers en opleggers	Ondernemingen die economische activiteiten uitvoeren als bedoeld in sectie C, afdeling 29, van NACE Rev. 2
	f) Vervaardiging van andere transportmiddelen	Ondernemingen die economische activiteiten uitvoeren als bedoeld in sectie C, afdeling 30, van NACE Rev. 2

Figuur: Enkele van de in de NIS2 genoemde “belangrijke entiteiten” (bron: EU)

Hier dus ook weer een verwijzing naar een andere regeling. In dit geval is het de “NACE”⁵, de statistische classificatie van economische activiteiten in de Europese Unie. Dit document bevat een zeer gedetailleerde opsomming van alle mogelijke soorten activiteiten die bedrijven kunnen uitvoeren, van kernreactoren tot puntenslijpers.

Het Nederlandstalige equivalent van de NACE-classificatie is de “SBI”- Standaard Bedrijfsindeling. Deze wordt vastgesteld door de Kamer van Koophandel⁶. Het lijkt verder dezelfde nummering. De KVK bepaalt de definitieve SBI-code op basis van de activiteiten van een bedrijf. Via de website van de KVK kan de SBI-code opgezocht worden. Let op dat een bedrijf meerdere SBI-codes kan hebben. Of de SBI-code ook straks gekoppeld wordt aan de NL wetgeving, is nog niet bekend.

Laten we inzoomen op wat in de vorige figuur onder (d) genoemd is: “Section C division 28”, getiteld “Manufacture of machinery and equipment”. De NACE plaatst hieronder de volgende soorten bedrijven:

28		Manufacture of machinery and equipment n.e.c.	
	28.1	Manufacture of general — purpose machinery	
		28.11 Manufacture of engines and turbines, except aircraft, vehicle and cycle engines	2811
		28.12 Manufacture of fluid power equipment	2812
		28.13 Manufacture of other pumps and compressors	2813*
		28.14 Manufacture of other taps and valves	2813*
		28.15 Manufacture of bearings, gears, gearing and driving elements	2814
	28.2	Manufacture of other general-purpose machinery	
		28.21 Manufacture of ovens, furnaces and furnace burners	2815
		28.22 Manufacture of lifting and handling equipment	2816
		28.23 Manufacture of office machinery and equipment (except computers and peripheral equipment)	2817
		28.24 Manufacture of power-driven hand tools	2818
		28.25 Manufacture of non-domestic cooling and ventilation equipment	2819*
		28.29 Manufacture of other general-purpose machinery n.e.c.	2819*
	28.3	Manufacture of agricultural and forestry machinery	
		28.30 Manufacture of agricultural and forestry machinery	2821
	28.4	Manufacture of metal forming machinery and machine tools	
		28.41 Manufacture of metal forming machinery	2822*
		28.49 Manufacture of other machine tools	2822*
	28.9	Manufacture of other special-purpose machinery	
		28.91 Manufacture of machinery for metallurgy	2823
		28.92 Manufacture of machinery for mining, quarrying and construction	2824
		28.93 Manufacture of machinery for food, beverage and tobacco processing	2825
		28.94 Manufacture of machinery for textile, apparel and leather production	2826
		28.95 Manufacture of machinery for paper and paperboard production	2829*
		28.96 Manufacture of plastic and rubber machinery	2829*
		28.99 Manufacture of other special-purpose machinery n.e.c.	2829*

Figuur: Inhoudsopgave van de NACE Rev. 2 ‘Afdeling 28’ (bron: Eurostat)

De gedetailleerde uitwerking van deze inhoudsopgave omvat 10 velletjes A4, te groot om hier te herhalen. Een voorbeeld van paragraaf 28.41 “Manufacture of metal forming machinery and machine tools”:

⁵ NACE V2: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5902521/KS-RA-07-015-EN.PDF>

⁶ https://www.kvk.nl/download/Standandaard_Bedrijfsindeling_2008_NL_tcm109-510162.pdf

28.4 Manufacture of metal forming machinery and machine tools

This group includes the manufacture of metal forming machinery and machine tools, e.g. manufacture of machine tools for working metals and other materials (wood, bone, stone, hard rubber, hard plastics, cold glass etc.), including those using a laser beam, ultrasonic waves, plasma arc, magnetic pulse etc.

28.41 Manufacture of metal forming machinery

This class includes:

- manufacture of machine tools for working metals, including those using a laser beam, ultrasonic waves, plasma arc, magnetic pulse etc.
- manufacture of machine tools for turning, drilling, milling, shaping, planing, boring, grinding etc.
- manufacture of stamping or pressing machine tools
- manufacture of punch presses, hydraulic presses, hydraulic brakes, drop hammers, forging machines etc.
- manufacture of draw-benches, thread rollers or machines for working wires

Figuur: Detailbeschrijving van de NACE 28.41 (bron: Eurostat)

Conclusie

Met enig zoekwerk op internet zijn alle Europese regelingen makkelijk terug te vinden, en dan zelfs ook nog vaak in het Nederlands. Of uw bedrijf dus wel of niet onder NIS2 gaat vallen, is dus al veel nauwkeuriger te bepalen dan veel eenvoudige samenvattingen van de NIS2 op internet suggereren, of wat de eerdergenoemde “regelhulp” aangeeft. Voor een definitieve vaststelling wordt aanbevolen juridische expertise te raadplegen.

O ja, dan nog dit: de NIS2 betref de cybersecurity van uw bedrijf. Het zegt niets over de cybersecurity van uw producten (voor zover toepasselijk, natuurlijk). Dat is een ander verhaal... dat wordt de CRA (Cyber Resilience Act), maar dat duurt nog tot 2026.

De auteur is werkzaam in de industriële cybersecurity. Dit artikel is op persoonlijke titel geschreven.

Updates:

25 April “SBI-code” (Standaard Bedrijfs Indeling) toegevoegd.

18 Oktober Verwijzing naar de “regelhulp” van DTC toegevoegd.